

2. TOPLANTI- «TERAPÖTİK YAKLAŞIM»

DERS 2:

Teşhis ve değerlendirme prosedürü

*Dr. John Syros(Çocuk ve Ergen Merkezi,
Yunanistan)*

Antonios Vadolas(Çocuk ve Ergen Merkezi, Yunanistan)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Teşhis ve değerlendirme prosedürü

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Erken gelişim evrelerinde işlevsellik ve teşhis
- Teşhis ve değerlendirme prosedürü: Kullanılan adımlar ve araçlar
- Terapötik planı tasarlamak için disiplinler arası ekibin rolü.

Anahat

Ülkeye özgü bilgiler

İSTENEN ÖĞRENME ÇIKTILARI

- Kişinin teşhisi ile genel ihtiyaçları arasındaki ilişki hakkında bilgi geliştirir.
- Teşhis ve değerlendirme prosedürlerinin kavramını, çerçevesini ve adımlarını tanır.
- Bireyselleştirilmiş terapötik planı tasarlamak için disiplinler arası ekibin nasıl işbirliği yaptığını anlar.

Otizimli Bireylerin Tanısında İşlevsellik

- DSM V kriterlerine göre, bireyin işlevsellik ve destek ihtiyaçları, OSB tanısında gömülüdür.
- Klinisyenlerin işlevsellik düzeyini anlayabilmesi ve kişinin özel destek ihtiyaçlarını belirleyebilmesi için iletişim (çocuk konuşuyor mu?) sosyal etkileşim, gelişim aşamalarına göre günlük yaşam becerileri, yeni durumlara uyum, tekrarlayan hareketlerin, davranışların veya ilgilerin varlığı, özerklik veya başkalarına bağımlılık, günlük sorumlulukların yerine getirilmesi, duyuşal özellikler vb. hakkında bilgi almak gerekir.
- Otizimli kişinin işlevsellik düzeyinin ve mevcut destek ihtiyaçlarının tanımlanması, profesyonellerin, kişinin ve ailelerinin/bakıcılarının özel gereksinimlerine ve tercihlerine uyarlanmış, bireyselleştirilmiş bir terapötik ve destek planı tasarlamasına olanak sağlayacaktır.

Otizimli Bireylerin Tanısında İşlevsellik

- Terapötik planı şekillendirmek ve kişinin özel ihtiyaçlarını, tercihlerini, zorluklarını ve yeteneklerini belirlemek için Vineland Adaptif Davranış Ölçekleri (Vineland Adaptive Behavior Scales), Psikoeğitim Profili - Revize (PEP-R) ve diğer benzer araçlar klinisyenler tarafından kullanılabilir.

Teşhis-Değerlendirme

Teşhis prosedürü, otizm konusunda deneyimli profesyonellerin katılımıyla disiplinler arası bir ortamda gerçekleştirilmelidir.

Tanısal ve işlevsel değerlendirme prosedürü birkaç adımdan oluşur:

- 1. Kapsamlı bir tıbbi, gelişimsel ve aile öyküsü alınması**
- 2. Çocuğun doğrudan sistematik olarak gözlemlenmesi ve varsa okul ortamı da dahil olmak üzere oyun ve diğer etkinlikler sırasında değerlendirilmesi**
- 3. Standartlaştırılmış ölçeklerin, testlerin ve diğer değerlendirme araçlarının kullanımı**

Teşhis ve Değerlendirme Araçları

- A. Kendi kendine raporlanan anketler, B. Yarı yapılandırılmış görüşmeler,
C. Yapılandırılmış gözlem araçları, D. Rehabilitasyon ihtiyaçlarının belirlenmesine odaklanan araçlar.

Disiplinlerarası ekip I

Çeşitli uzmanlık alanları tarafından klinik değerlendirme, yani çocuk doktoru, çocuk psikiyatristi, gelişim uzmanı, çocuk psikoloğu, ergoterapist, konuşma terapisti, özel eğitimci vb.)

- ✓ Tanı, çocuk psikiyatristi veya gelişimsel çocuk doktoru veya çocuk nöroloğu tarafından ebeveynlere / bakıcılara duyurulur.
- ✓ Tedavi, teşhisin açıklanmasından hemen sonra başlar. Terapötik programlar, kesin bir tanı olmasa bile, çocuğun özel ihtiyaçlarını ve zorluklarını hedef alarak başlamalıdır

Tedavi hedefleri, aile ile işbirliği içinde yapılan değerlendirmelerle tüm bilgiler alındıktan sonra belirlenir.

Tedavi, çocuğun ve ailenin bireyselleştirilmiş ihtiyaçlarına göre "uyarlanır".

Disiplinlerarası ekip I

Çocuk doktoru, çocuk psikiyatristi, gelişim uzmanı, çocuk psikoloğu, uğraşı terapisti, konuşma terapisti, özel eğitimci vb. gibi disiplinler arası ekibin profesyonellerinin okulla işbirliği yaparak:

1. Çocuđu okul dahil doğal ortamında gözlemleyin.
2. Çocuğun özel destek ihtiyaçları ile ilgili olarak öğretmenlerden değerli bilgiler toplayın
3. Çocuğun destek ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik entegre ve koordineli bir yaklaşımı teşvik etmek için öğretmenlere bilgi ve destek sağlayın.

Öğretmenlere sağlanan destek çok önemlidir, çünkü:

- Bazen ruh sağlığı sorunları okulu değil, uzmanın ofisini ilgilendiren bir nesne olarak kabul edilir..
- Öğretmenler genellikle OSB'li çocukların sınıf ortamına entegrasyonunu ve dahil edilmesini destekleyecek yöntemlerin ne farkında ne de bunlara aşınadır.
- Gereken işbirliğinin şekli ve kapsamı hakkında çok fazla bilgi sahibi olmayabilirler.

Teşhis ve değerlendirme prosedürlerinde kullanılan araçlar I

Tespit araçları: Çocuk doktorları ve diğer profesyoneller tarafından, çeşitli gelişim aşamalarında ve yaşlarda, genellikle 18-24 ay veya sonrasında otizm şüphesi uyandırmak için kullanılır.

- M - Chat), genellikle çocuk doktorları tarafından kullanılır
- Otizm Davranış Kontrol Listesi
- Otizm Spektrum Katsayısı

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Teşhis ve değerlendirme prosedürlerinde kullanılan araçlar II

2. Teşhis prosedürüne yardımcı olmak için kullanılan özel araçlar

- ◆ ADOS, 12 aydan yetişkinlere kadar
- ◆ ADIR, ebeveynler için

Sosyal ve İletişim Bozuklukları için Tanısal Görüşme, DISCO (SİBTG)

Tanı, uzmanlar tarafından yalnızca tanı araçlarının sonuçlarına göre değil, genel klinik değerlendirme ve öykü temelinde konur.

Teşhis ve değerlendirme prosedürlerinde kullanılan araçlar III

3. Mevcut destek ihtiyaçlarını, becerileri, yetenekleri ve zorlukları değerlendirmek için kullanılan araçlar

- **Güçlü Yönler ve Zorluklar Anketi (SDQ-HeI)**
- **Vineland Adaptif Davranış Ölçekleri**
- **Leiter sözel olmayan zeka testi**
- **Wechsler Çocuklar için Zeka Ölçeği (WISC-V)**
- **Wechsler Yetişkin Zeka Testi (WAIS)**

İTERAKTİF ETKİNLİK

Toplantı 2- Ders 2

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Otizm nasıl teşhis edilir?

Gözlem ile

Ados ile

Deneyimli bir kişi tarafından
disiplinlerarası ekip

Öğretmenler tarafından

KAYNAKÇA VE REFERANSLAR

Daniels, A. M., & Mandell, D. S. (2014). Explaining differences in age at autism spectrum disorder diagnosis: a critical review. *Autism : the international journal of research and practice*, 18(5), 583–597.

<https://doi.org/10.1177/1362361313480277>

Lewis's Child and Adolescent Psychiatry: A Comprehensive Textbook, 4th Edition (Lewis, Lewis's Child and Adolescent Psychiatry) 4th Edition, Chapter 46.

Guilbaud, J., Vuattoux, D., Bezzan, G., & Malchair, A. (2021). Trouble du spectre autistique : étiopathogénie et intérêt d'un diagnostic précoce [Autism spectrum disorder : ethiopathogenesis and benefits of early diagnosis]. *Revue medicale de Liege*, 76(9), 672–676.

Rapin, I., & Tuchman, R. F. (2008). Autism: definition, neurobiology, screening, diagnosis. *Pediatric clinics of North America*, 55(5), 1129–viii. <https://doi.org/10.1016/j.pcl.2008.07.005>

